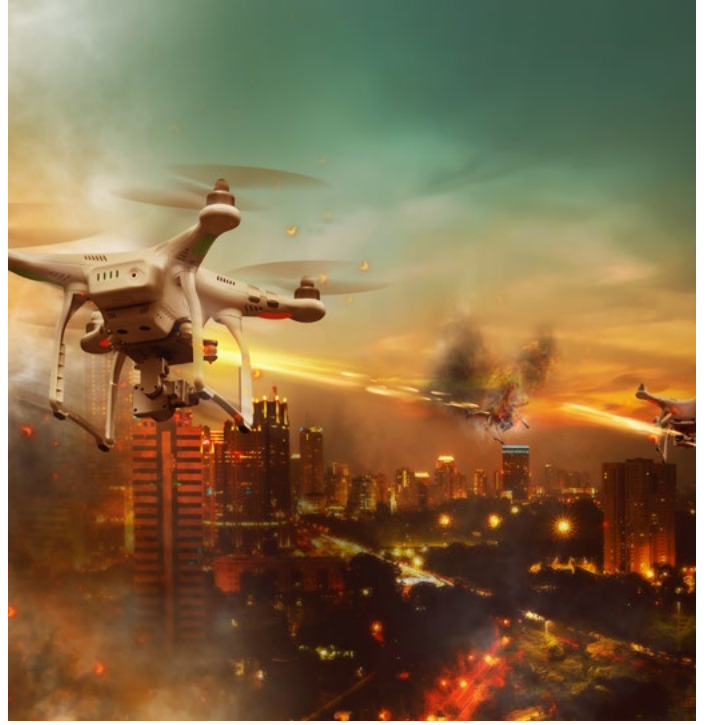

2030'da İsyanlar Nasıl Şekillenecek?

2001 yılında ABD Özel Kuvvetleri Afganistan'a girdiğinde Facebook yoktu, iPhone henüz icat edilmemişti ve yapay zekâdan belli bir azınlığın dışında pek kimse haberdar değildi. 18 yıl sonra, Afganistan'da savaş devam ediyor ancak ABD'de bilgi teknolojileri hızla ilerliyor. Robotik ve yapay zekâ alanındaki son gelişmeler yarattığı yeni devrimle küçük çatışmaların, isyanların ve terör olaylarının da üzerinde etkili oluyor¹.

Yaşadığımız yüzyılda ortaya çıkan yapay zekâ, siber savaş, 3D baskı, biyo iyileştirmeler, jeopolitik rekabetler gibi bir dizi yeni trend heyecan verici olduğu kadar korkutucu da. Bu trendlerin isyancıları ve terör dünyasını da değiştireceği ortada. Çok hızlı bir değişim yaşansa da bu yeni teknolojilerin 2030 ve sonrasında katedeceği değişiklikleri tahmin etmek için henüz erken olduğu düşünülüyor. Ancak savaşlarda nelerin önemli olacağına dair birkaç önemli noktayı ve gelecekteki direnişçilerin uğraşmak zorunda kalacağı soruları şimdiden tahmin etmek mümkün.

Bu konuda yapılan son araştırmalardan biri olan ve Nisan 2019'da Peter W. Singer tarafından kaleme alınan "Insurgency in 2030" adlı raporda, 2030 ve sonraki yıllarda ortaya çıkabilecek teknolojik değişiklikler araştırılıyor ve isyancılar üzerine olası etkileri için bir dizi tespit ortaya konuluyor. Bu tespitler üç başlıkta sıralanıyor².

1. Çok Yönlü İsyancılar

Singer'ın yaptığı araştırmaya göre, bir asır önce Haiti'de isyan kuvvetleriyle savaşan denizcilerden, günümüzde Taliban'la savaşanlara kadar bütün ayaklanma karşıtı güçlerin yüzyıllardır keyfini sürdüğü bir avantaj vardı. Savaşın çeşitli alanları sözkonusu olduğunda devlet gerçek gücünü göstermekteydi. Hava veya deniz alanlarındaki savaş imkânlarına kesintisiz erişimin keyfi sürülürken karada daha da efektif hareket etme avantajı büyük bir üstünlük sağlıyordu. Özellikle karada gelişmiş gözlem ve saldırı teknikleriyle isyancıların hareketleri ciddi anlamda sınırlandırılırken, devlet kuvvetleri hemen hemen her yere ulaşabiliyordu³.

Ancak bu güç tekeli gelecekte devam etmeyebilir. DAESH kendi yaptığı drone'larla ABD ordusu ve müttefiklerine şimdiden yüzlerce hava saldırısı düzenledi. Saldırıların yanı sıra drone'ların gözlem ve bilgi toplamak için de kullanıldığı biliniyor. 2017 ve 2018 yıllarında devlet güçleri tarafından DAESH'e yapılan operasyonlarda çok sayıda drone ele geçirilmiş olsa da, ellerinde halen büyük miktarda ve çeşitlilikte insansız hava aracı bulunduğu düşünülüyor⁴.

1 <https://www.brookings.edu/blog/order-from-chaos/2018/07/02/wars-of-none-ai-big-data-and-the-future-of-insurgency/>

2 <https://www.newamerica.org/international-security/reports/insurgency-2030/>

3 <https://www.defenseone.com/ideas/2019/04/what-insurgency-will-look-2030/156594/>

4 <https://www.terrorism-info.org.il/en/isiss-use-drones-syria-iraq-threat-using-overseas-carry-terrorist-attacks/>

Günümüzde Yemen’den Ukrayna’ya kadar birçok isyancı grup havadan da karşılık verebilir hale geldi. Örneğin, bugün Yemenli Houthi isyancıları silahlandırılmış drone’ları başarılı ve keskin bir hassasiyetle kullanıyorlar.⁵

İsyancılardaki çok yönlü değişim sadece gökyüzü ile sınırlı da değil. Birçok yeni teknoloji savaşa dahil oluyor. İsyancılar global uydu ağlarına sızarak ordulara sağlanan avantajlardan yararlanabilir hatta kendi fırlattıkları ucuz mikro uyduları bile kullanabilir hale geldi. Ayrıca çok yönlü olunması mesafe avantajının da aşılmasına sebep oluyor. Geçmişte güvenli olarak tabir edilen üsler veya kuvvetlerin anavatanları zararlı yazılımlar veya insansız hava sistemleriyle ulaşılabilir, izlenebilir ve hedeflenebilir hale geliyor.⁶

2. Teknolojik Denksizliği Aşma

İkinci Dünya Savaşı’nda Avrupa’nın son cephelerinde ABD kuvvetleri, daha güçlü ve iyi teknolojilerle savaşı bir rakiple mücadele etmek zorunda kaldı. Me-262 Jet savaş uçağından, Arado Ar. 234B-2 “Blitz” bombardıman uçağına, V-1 ve V-2 roketlerinden Kaplan tanklarına kadar dönemin en gelişmiş teknolojileri kullanılarak tasarlanmış bu araçlar Hitler’in araştırma ve geliştirmeye getirdiği sınırlamalarla yeterince hızlı ilerleyemedi. Karşı kuvvetlere ciddi anlamda zararlar vermiş olsa da üretimleri savaşın seyrini yakalayamadı.⁷

Müttefiklerin şansına, roket ve jetlerden tanklara hatta saldırı tüfeklerine kadar “Harika Silahlar (wunderwaffe)” olarak bilinen tüm Alman teknolojileri savaşa çok geç ve az miktarda dahil oldu ve savaşın sonucunu değiştiremedi.

Savaştan sonraki 75 yıl boyunca, ABD savunma planlaması bir daha böyle bir denksizliğin yaşanmamasına odaklandı. Kalitatif bir teknolojiye sahip olarak rakiplerine karşı denklik üstü yaklaşımı, genel savunma stratejisinden küçük birlik taktiklerine kadar her alanda uygulandı. Hatta bu yaklaşımla Saddam Hüseyin’in ordusunun üçte birine denk sayıda bir güçle Irak işgal edilebildi.

Ancak Singer’a göre, ABD kuvvetleri gelecekte bu denklik üstü yaklaşıma güvenmemeli. Bunun sebebi sadece engelleri azalan anahtar teknolojilere daha kolay erişim değil. Gelecek kontrgerilla yaklaşımında, jeopolitik değişimleri de iyi anlamak gerekir. Taliban ve DAESH bir devlet gücünden destek almadan kendi teknolojilerini geliştirmekle kalmayıp büyük olasılıkla dünya çapında da dağıtılmasına imkân veriyor. Sonuç olarak ABD ordusu geçmişte yaşadığı gibi gelecekte de savaşa daha iyi teknoloji getiren bir gerilla gücüyle karşı karşıya kalabilir.³

3. Yaygın Kullanımı Engellemenin Sonu

Singer’e göre, savaşları en belirgin şekilde değiştirmesi beklenen bazı teknolojik alanların ortak teması ne askeri ne de sivil olmalarıdır. Bu teknolojileri araştırıp geliştiren ve kullananlar özel sektörden, devlet dairelerine hatta bireysel kullanıcılara kadar çeşitlilik gösterebilir. Ayrıca bu teknolojiler sadece çatışmalara değil, işten aile hayatına kadar uzanan farklı alanlara da uygulanabilir. Büyük lojistik sistemlere ihtiyaç duyulmadan yapılacak dağıtımlar ve makine öğrenmesinin artmasıyla, büyük kapsamlı eğitim veya satın alma programlarına gerek duyulmadan çeşitli teknolojilerin kolayca öğrenilmesi ve kullanılması mümkün olacak. Bu sayede isyancı gruplar teknolojiyi ve nasıl kullanılacağını geçmiş dönemlere göre çok daha hızlı öğrenebilecek.

Yarının oyun değiştiren teknolojilerine ulaşmak için çok daha az sayıda engelin olması muhtemeldir. Ayrıca, 3D baskı gibi bazı teknolojiler, silah ambargoları ve ablukalar gibi geleneksel yaygın kullanımı engelleme politikalarının uygulanmasını zorlaştıracaktır.³

Sonuç olarak tarihi bir değişim döneminde olduğumuzun en güçlü kanıtı, teknolojide rol oynayan trendler ve bunların dünya üzerindeki etkileridir. Bu etkilerin yarattığı dalgalanmalar farklı yönlerde büyümeye devam ederken, özellikle savaş gibi belirsizliği olan alanlarda artan cevapsız soruları da beraberinde getiriyor. Bu

5 <https://www.wsj.com/articles/mideast-insurgents-enter-the-age-of-drone-warfare-11556814441>

6 <https://www.newamerica.org/international-security/reports/insurgency-2030/what-will-this-all-mean-for-counterinsurgency>

7 <https://warfarehistorynetwork.com/daily/wwii/wunderwaffe-the-nazi-wonder-weapons/>

belirsizliğe rağmen teknolojik araştırmalar sayesinde kontrgerilla ve terörle mücadele gibi oluşumlar için alınacak bir ders var. Böyle büyük bir değişim zamanında durmayı tercih edenler, artan eğilimleri görmezden gelenler ve uygun şekilde adapte olmayanlar eylemsizlikleriyle bir seçim yapmış oluyorlar ve yarının savaşlarını kaybetmeyi seçiyorlar⁸.